

Information utan diskussion

Nästan alla läkemedelskommittéer ger ut en periodisk publikation. Stommen i informationen utgörs av kommittéernas egna rekommendationslistor. Innehållet i övrigt varierar, men mycket är upprepningar av den läkemedelsinformation som myndigheterna kommer med.

Den här artikeln baseras på en genomgång under 2008 av 21 periodiska publikationer från landets läkemedelskommittéer. Kommittéerna i Blekinge och Dalarna utgav inga bulletiner under året. Utgivningsfrekvens, sidantal och ambitionsnivå varierar. Tjugo nummer utkommer av den tvåsidiga »Medicin« (Västerbotten) under det att flertalet publikationer utkommer 4–6 gånger per år med i genomsnitt 8–10 sidor per nummer. Några har fast sidantal, andra varierar under året. De flesta har ansvarig utgivare och redaktion, men ett par saknar dessa uppgifter. Mer sällan framgår vem som skrivit enskilda referat och artiklar. Flera produkter är påkostade trycksaker i fyrfärg och med omslag i glansigt papper. Andra är i tvåfärg och distribueras via länk i mejl. Mest modern i detta avseende är »Nyhetsbrevet« från Kronoberg, som innehåller korta stycken med rubriker och en länk till ytterligare material för dem som vill fördjupa sig i ämnet. Det mesta skrivs av ett fåtal kommittémedlemmar, och i knappt hälften av publikationerna finns en ledare signerad av ordföranden.

Rekommendationslistor är givetvis en central del av publikationernas innehåll. Ibland upptar de eller tillhörande anvisningar ett speciellt nummer eller en bilaga, men i andra fall sprids rekommendationerna ut över numren. Syftet med utgivningen, förutom att föra ut kommittéernas rekommendationer, är oklart. Vid sidan av rekommendationerna dominerar innehållet av referat och specialtvärderingar inom ett terapiområde, ibland utsträckt till en temabilaga.

Gränsen mellan egna värderingar och refererade sådana är ibland otydlig. Rena referat härstammar oftast från TLV, Läkemedelsverket, SBU, New England Journal of Medicine, JAMA, andra kommittéers periodika eller egna konferenser och möten. Hälften av publika-

TABELL. INFORMATIONSBLAD/TIDSKRIFT	LANDSTING	ANTAL NR 2008
Behandlingsbladet	Norrbottnen	8
Dagens dos	Östergötland	4
Farmaka i Fokus	Stockholm, SV	5
Förskrivaren	Jönköping	4
Jämtmedel	Jämtland	4
Läkemedelsnytt	Stockholm, NÖ, NV	7
Läkemedelsnytt	Kalmar	10
Läkemedelsbulletinen	Västmanland	5
Läkemedelsbulletinen	Skåne	10
Läkemediet	Stockholm, Norra	8
Mediacin	Västerbotten	20
Mittmedel	Västernorrland	6
Mix	Gävleborg	4
Nya Eklövet	Blekinge	(Utkom ej 2008)
Nyhetsbrev	Kronoberg	8
Pillret	Västra Götaland	5
Rapport om läkemedel	Örebro	6
Recept på behandling	Uppsala	6
Rekommenderat	Värmland	6
Terapinytt	Halland	4
Terapitips	Sörmland	7
Våra läkemedel	Dalarna	(Utkom ej 2008)
Ögat på läkemedel	Stockholm, Södra	5

tionerna arbetar åtminstone någon gång under året med intervjuer och en handfull med »frågor och svar«. Mest väntat är det senare inslaget i »Läkemediet« (Stockholm), »Recept på behandling« (Uppsala) och »Pillret« (Västra Götaland). Notiser från Apoteket och IT-avdelningar, påminnelser och annonser för utbildningsaktiviteter förekommer rikligt, men endast en handfull har stående kalendariet. Än ovanligare är inslag för sjuksköterskor. Endast i »Läkemedelsnytt« (Stockholm) och »Terapinytt« (Halland) har jag hittat detta.

Sedan årets rekommendationslistor presenterats är det förvånande lite uppmärksamhet på mål och uppföljning. Endast hälften av publikationerna har tydlig uppföljning minst en gång. »Läkemedelsbulletinen« (Västmanland) har det i alla nummer och »Terapitips« (Sörmland) i många. Den vanligaste modellen är stapeldiagram över alla landsting med riksgenomsnittet och/eller det egna landstinget markerat. Jag tvivlar på att den pedagogiken leder till förändringar.

Många andra ämnen togs sporadiskt upp i utgivningen. Vanligast var miljöfrågor (10 kommittéer), följt av ekonomi, patientsäkerhet samt Fyss/FAR. Biverkningar, generika, naturmedel samt »äldre och läkemedel« (återkommande tema i »Terapinytt«, Halland) tas ytterst sällan upp, och följsamhet, »off-label« respektive dubbelförskrivning aldrig! »Rekommenderat« (Värmland) och »Jämtmedel« har presentationer av

sina kommittémedlemmar, vilket utgör ett levande inslag bland alla fakta.

Det är svårt att säga vilken informationsmängd och utgivningsfrekvens som ger störst effekt, men tidningar på 15–25 sidor riskerar nog att hamna i högen »läsa senare«. Ett alternativ är givetvis webbtidningar med korta meddelanden följda av en länk till källan, som ofta är en myndighet, SKL eller liknande. Varför skriva om det som andra redan uttryckt? Även kalendariet går lätt att länka, och några papperspublikationer hänvisar redan läsaren till kommitténs webbplats för mer information. Vad läsarna verkligen vill ha vet nog inte utgivarna. Endast »Förskrivaren« (Jönköping) har redovisat en läsarusundersökning.

Stilen i kommittéernas periodika är sällan problematiserande. Debatt och diskussion lyser med sin frånvaro trots att läkemedelsområdet är i stort behov av dessa. Läksekretsen är beläst inom området, och nivån borde vara högre, mindre kokboksaktig. Fler intervjuer och reportage från kommitténs verksamhetsområden skulle ge mer liv åt produkterna. En framförhållning som anger kommande ämnesområden kan leda till fler inlägg utanför redaktionen. Men det kräver tätare utgivning än fyra gånger per år.

Anders Cronlund
farm dr

v vd i Apotekarsocieteten 1992–2008